

อัจฉริยะกับออทิสติก

GENIUS & AUTISM

นายแพทย์ทวีศักดิ์ ลีรัตนเรขา ... จิตแพทย์เด็กและวัยรุ่น

เด็กอัจฉริยะที่เป็นออทิสติก เด็กออทิสติกที่เป็นอัจฉริยะ อะไรคือความแตกต่าง

ผู้ที่เป็อัจฉริยะอาจมีความผิดปกติในบางเรื่อง ในขณะที่เดียวกัน ผู้ที่มีความผิดปกติก็อาจมีความเป็นอัจฉริยะในบางเรื่องได้เช่นเดียวกัน

อัลเบิร์ต ไอน์สไตน์ (Albert Einstein) นักวิทยาศาสตร์ชื่อก้องโลก ผู้มีความสามารถเป็นเลิศ ทั้งในด้านคณิตศาสตร์และฟิสิกส์ ผู้ซึ่งเป็นเสมือนสัญลักษณ์ของความเป็นอัจฉริยะ แต่ในขณะที่เดียวกัน ก็มักมีการตั้งคำถามเสมอ ถึงความผิดปกติที่มีในตัวเขา เนื่องจากเขาพูดได้ตอนอายุ 3 ปี เขียนหนังสือ สะกดคำไม่ค่อยคล่อง ไม่ค่อยใส่ใจในบุคลิกภาพของตนเอง การที่เขาผมเผ้ายุ่งเหยิง ไม่ตัดผม ก็ไม่ใส่เสื้อ หรือแฟชั่น ของการไว้ทรงผมในช่วงยุคสมัยนั้น

ในอดีต Thomas Sowell (2001) เคยมีการเรียกชื่ออย่างไม่เป็นทางการในกลุ่มเด็กอัจฉริยะที่พูดช้าว่า “ไอน์สไตน์ซินโดรม” (Einstein syndrome) ซึ่งเมื่อเติบโตขึ้นก็มักมีพัฒนาการด้านภาษาดีขึ้น เด็กกลุ่มนี้ไม่ใช่ออทิสติก ในปัจจุบันคำนี้ไม่เป็นที่นิยมใช้แล้ว

เมื่อ 30 กว่าปีก่อน ภาพยนตร์เรื่อง “เรนแมน” (Rain Man) ภาพยนตร์ฮอลลีวูด 4 รางวัลออสการ์ ในปี พ.ศ. 2531 ได้ถ่ายทอดเรื่องราวของอัจฉริยะผู้ที่เป็นโรคออทิสติก ทำให้ผู้คนทั่วโลกได้รู้จักและจดจำ โดยสร้างจากข้อมูลจริงของอัจฉริยะออทิสติกหลาย ๆ คน ที่มีความสามารถพิเศษหลากหลายด้าน มารวมอยู่ในตัวเอกเพียงคนเดียว

ความเชื่อมโยงระหว่างความเป็นอัจฉริยะกับความผิดปกติ มักมีตัวอย่างให้เห็นมากมาย จนในบางครั้งแยกจากกันไม่ออก “เส้นแบ่งระหว่างความเป็นอัจฉริยะ กับความผิดปกติอยู่ตรงไหน” อาจเป็นคำถามที่ตอบยาก และในบางครั้งอาจไม่มีคำตอบ

จากสถิติพบว่า บุคคลออทิสติก เกือบร้อยละ 10 มีความเป็นอัจฉริยะอยู่ในตัว เรียกกลุ่มนี้ว่า “ออทิสติกชาวองต์” (autistic savant) อาจเป็นความอัจฉริยะเฉพาะด้าน หรือหลายด้านพร้อมกันก็ได้ อาจเป็นอัจฉริยะในศาสตร์สาขาต่าง ๆ เช่น คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ดาราศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ ทัศนศิลป์ ดุริยางคศิลป์ ฯลฯ บางคนอาจแสดงออกมาให้เห็นชัดเจนตั้งแต่เด็ก บางคนก็รอจังหวะเวลาและโอกาสในการแสดงออก และในขณะที่เดียวกัน หลาย ๆ คนไม่มีแม้แต่โอกาสด้วยซ้ำ

แต่เมื่อถูกระบุว่าเป็นออทิสติกแล้ว บางครั้งความเป็นอัจฉริยะจะถูกมองข้ามไป ไม่สามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ เนื่องจากเราไปให้ความสำคัญกับความผิดปกติมากกว่าความเป็นอัจฉริยะ ไปมุ่งเน้นการแก้ไขความผิดปกติ จนลืมส่งเสริมความเป็นอัจฉริยะ

เมื่อเด็กออทิสติกได้รับการแก้ไขความบกพร่อง สิ่งหนึ่งที่มักจะถูกแนะนำให้แก้ไขด้วย คือการลดความหมกมุ่นในกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งมากเกินไป ซึ่งก็เป็นสิ่งที่ถูกต้องตามแนวทางการรักษาในปัจจุบัน แต่ในบางครั้ง ความหมกมุ่นในบางเรื่องนำมาซึ่งความรู้จริงในเชิงลึก ความรอบรู้ในเรื่องนั้น ๆ ได้เช่นกัน

รายการเกมโชว์ทางโทรทัศน์ “แพนพังก์แท้” เป็นตัวอย่างหนึ่งที่แสดงให้เห็นว่า เมื่อคนเรามีความสนใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง และศึกษา ค้นคว้า แสวงหาความรู้ในเรื่องนั้นอย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง ก็จะเป็นผู้รอบรู้ในเรื่องนั้นได้

ดังนั้นแนวทางการแก้ไขความหมกมุ่น ไม่ใช่การห้าม งดทำ หรือเป็ยงเบนเท่านั้น แต่ควรเน้นการขยายขอบเขตความสนใจในเรื่องเดิมให้กว้างขึ้น ให้มีมิติ มุมมองใหม่ ๆ เพิ่มขึ้น ก็สามารถช่วยลดความหมกมุ่น โดยไม่ปิดกั้นความสนใจได้เช่นกัน

เด็กบางคนไม่ได้รับอนุญาตให้เล่นคอมพิวเตอร์ เนื่องจากทำให้เกิดความหมกมุ่น และไม่ช่วยส่งเสริมในด้านทักษะสังคม ซึ่งบางครั้งการปฏิบัติเช่นนี้อาจไปทำลายโอกาส ทำลายสิ่งที่มีความหมายสำคัญที่สุดในชีวิตของเขาก็ได้ เพราะเมื่อพวกเขาได้ขึ้น สิ่งที่ทำให้ชีวิตมีคุณค่า และมีความหมาย คือการได้ทำงานที่ตอบสนองต่อความพึงพอใจ และความสามารถทางสติปัญญาของเขาเอง การห้ามอาจไม่ใช่หนทางที่ถูกต้อง แต่ควรเป็นการส่งเสริมการใช้อย่างสร้างสรรค์ และมีวินัยกำกับควบคู่ไปด้วย

“เด็กอัจฉริยะที่เป็นออทิสติก” กับ “เด็กออทิสติกที่เป็นอัจฉริยะ” อะไรคือความแตกต่าง เป็นคำถามที่อาจทำให้เกิดความสงสัยว่าทำไม เนื่องจากไม่มีความแตกต่างอะไรในสิ่งที่เห็น เพียงแค่เรียกสลับตำแหน่งกันเท่านั้น แต่สิ่งที่แตกต่าง คือ แตกต่างในความรู้สึก ความรู้สึกที่จะนำมาซึ่งการยอมรับหรือการปฏิเสธ การให้โอกาส หรือการปิดโอกาส ความรู้สึกที่สามารถเปลี่ยนอนาคตของเด็กได้ทั้งชีวิต

ในปัจจุบันเรามักเรียกเด็กกลุ่มนี้ว่า “เด็กออทิสติกที่เป็นอัจฉริยะ” ซึ่งแสดงให้เห็นถึงลำดับความสำคัญที่ให้กับความผิดปกติ ความบกพร่อง ก่อนความสามารถในระดับอัจฉริยะที่เด็กมี เมื่อเด็กถูกมองว่าผิดปกติ เขาก็อาจขาดโอกาสในการพัฒนาที่เด็กอัจฉริยะควรจะได้รับ เพราะสิ่งที่เขาถูกบดบังและมองข้ามไป

ในทางกลับกัน ถ้าเขาถูกเรียกว่า “เด็กอัจฉริยะ ที่เป็นออทิสติก” อาจสร้างความแตกต่างให้เกิดขึ้นได้ เนื่องจากทุกคนจะเห็นความสามารถในระดับอัจฉริยะของเขา ก่อน การยอมรับก็เกิดขึ้น โอกาสที่เขาจะได้เรียนรู้และพัฒนา ก็เพิ่มขึ้น ส่วนความผิดปกติที่มีก็ได้รับการแก้ไข บนฐานคิดที่ว่า “แก้ไขเพื่อดึงความสามารถที่มีอยู่ออกมาใช้ให้เต็มที่ เต็มตามศักยภาพ ไม่ใช่แก้ไขเพื่อลดความผิดปกติเท่านั้น” และผลพลอยได้อีกอย่างหนึ่งที่สำคัญ คือ เมื่อได้รับการยอมรับในสังคมแล้ว โอกาสที่จะพัฒนาทักษะด้านสังคมก็เพิ่มขึ้นด้วย เนื่องจากพวกเขาไม่ต้องเป็นฝ่ายที่ปรับตัวเข้าหาสังคมเพียงด้านเดียว แต่สังคมก็พยายามปรับตัวเข้าหาพวกเขาด้วยเช่นกัน เป็นการพบกันครึ่งทาง

ในการวินิจฉัยทางการแพทย์ ยังต้องวินิจฉัยโรคก่อน แล้วตามอาการหรือโรคที่พบร่วมด้วย แต่นั่นคือกฎเกณฑ์ทางการแพทย์ที่เน้นระบุปัญหาเพื่อการบำบัดรักษา แต่ในมุมมองของการส่งเสริมพัฒนาศักยภาพ และการนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เราไม่จำเป็นต้องเรียกขานเช่นนั้นเสมอไป

เอกสารอ้างอิง

- Bennett S. (2005). **Intriguing connections between giftedness and autism, music and language.** [Online]. Available URL: http://autismcoach.com/gifted_with_learning_disabilittie.htm
- Clark T. (2002). **The application of savant and splinter skills in the autistic population through an educational curriculum.** [Online]. Available URL: <http://www.wisconsinmedicalsociety.org/savant/splinterskill.cfm>
- Edelson SM. (2005). **Autistic savant.** [Online]. Available URL: <http://www.autism.org/savant.html>
- Grandin T. (2005). **Genius may be an abnormality: educating students with asperger's syndrome, or high functioning autism.** [Online]. Available URL: <http://www.autism.org/template/genius.html>
- Sowell T. (2001). **The Einstein syndrome: bright children who talk late.** New York: Basic books.
- Treffert D. (2005). **The autistic savant.** [Online]. Available URL: <http://www.wisconsinmedicalsociety.org/savant/savantsyndrome.cfm>
- Treffert D. (2021). **Savant syndrome: FAQs.** [Online]. Available URL: <http://www.agnesian.com/page/savant-syndrome-faqs>
- Winner E. (2006). Uncommon talents: gifted children, prodigies and savants. In: **Scientific American exclusive online issue: uncommon genius.** 31: 21-4.

บทความทั้งหมดยินดีให้นำไป เผยแพร่เพื่อความรู้ได้ โดยกรุณาอ้างอิงแหล่งที่มา

ทวีศักดิ์ ลิริรัตน์เรขา. (2565). **อัจฉริยะกับออทิสติก.** [Online]. Available URL: happyhomeclinic.com/savant01-genius-autism.html
(บทความต้นฉบับ มกราคม 2549)